

Univerzita Karlova v Praze - Pedagogická fakulta
Katedra dějin a didaktiky dějepisu
Magdalény Rettigové 4, 116 39 Praha 1

Posudek oponenta bakalářské práce

Autor, název, místo, rok, rozsah práce, vedoucí práce:

VODEHNALOVÁ Petra, Bc.: *Život a dílo Bohumila Schweigstilla*, diplomová práce, KDDD PedF UK, 2016, 133 s. + přílohy, vedoucí práce: PhDr. Jiří Hnilica, Ph.D.

Hodnotící kritéria

	<i>splňuje</i>	<i>splňuje z větší části</i>	<i>splňuje z menší části</i>	<i>nesplňuje</i>
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.	x			
Metody využití autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.	x			
Autor se opírá o relevantní prameny a literaturu.		x		
Struktura práce je vyvážená a logická.	x			
Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu.	x			
Práce je prosta gramatických a stylistických chyb.	x			
Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie.	x			
Autor správně cituje.	x			
Autor nic podstatného neopomenul (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).	x			

Celkové hodnocení (slovně)

Bc. Petra Vodehnalová si pomyslnou laťku, již v diplomové práci zdolala, nepoložila nijak nízko. Jak známo, prozkoumat a přiblížit „život a dílo“ jakékoli osobnosti, jejíž činnost nepatřila ani

ve své době k vrcholům dobového společenského dění širším slova smyslu a dnes už povědomí o ní vyhasíná, znamená nejen nevděčnou, černou práci při shromažďování často fragmentárního faktografického materiálu, ale pro následnou interpretaci vyžaduje širší přehled ve všech oblastech, v nichž se zkoumaná osoba pohybovala. Nutno předeslat, že diplomantka se svého úkolu zhostila úspěšně. Bohumil Schweigstill, který je zde centrem pozornosti, byl v první řadě učitelem, výchovným pracovníkem, a svou veřejnou organizační činnost i vlastní tvorbu cele podřídl svým pedagogickým představám o výchovné zábavě přístupné širokému okruhu dětí. Čtivá práce Petry Vodehnalové však z různých hledisek rovněž rozkrývá otázky, která zajímají i literární a divadelní vědu: patřil učitel Schweigstill "jen" k širokému proudu pilných tvůrčích řemeslníků, praktiků, kteří svou činností vytvářeli podhoubí pro výraznější (a opozitní) umělecké počiny, vybočující z pragmatických, leč širší veřejností očekávaných výchovných a uměleckých stereotypů?

Rozvržení práce svědčí o tom, že diplomantka se poctivě snažila naplnit celek monografie; práci strukturovala do čtyř tematických základních okruhů (byť je pokrývalo kapitol osm) mapující Schweigstillovu životní cestu a její pracovní a tvůrčí naplnění: postupně ho sleduje v roli učitele, divadelníka, dramatika, prozaika a redaktora.

První, biografická část, shrnující studia a výkon učitelské profese, není prosta bílých míst – domnívám se že vzhledem k tomu, že hlavní Schweigstillův přínos tvoří aktivity ve Spolku pro pořádání ušlechtilých zábav mládeže, při provozování loutkového divadla (včetně psaní her) a v neposlední řadě i externí redakční činnost pro dětské časopisy, lze zde diplomantce leccos odpustit. Musím však upozornit, že pro práci s pramenným archivním materiálem bylo možné využít i fondy Národního pedagogického muzea Jana Amose Komenského, včetně relevantních osobních fondů učitelského Slavína.

Kapitoly zaměřené na Schweigstillův divadelní a dramatický přínos dokazují autorčinu poučenou orientaci v pramenech a sekundární literatuře i její značnou interpretační invenci. Cením zde zvláště zralou schopnost zasazovat konkrétní fakta do dobových kontextů nejrůznějšího charakteru. Důležitou kapitolu zde tvoří tzv. spor o Kašpárka. Bez ohledu na obě strany sporu je zde nutno upozornit, že jeho nové pojetí nepochybně dětem jeho postavu zdůvěrnilo a umožnilo ji citově akceptovat – v krajní podobě však rovněž nahrávalo jejímu rozmělnění až do zdětinštělých, zjevně kýčovitých rysů, které svým způsobem rezonují i v některých dnešních filmových pohádkách: např. dítě Kašpárek provází velepopulárního infantilního čertíka Marbulínka v pohádkové sérii J. Jerzy (pseudonym komerčně zdatného ezoterika Jana Zmatlíka) ze 30. let.

Obdobně, jako na umělecký ústupek obhajovaný požadavky soudobého dětského recipienta, nebo na novou, inovativní profilaci literární produkce pro děti, by ostatně šlo nahlížet i na proměny obsahu časopisu Malý čtenář za Schweigstillova působení. V dříve protežované elitní tribuně pro mládež, stavící na uměleckém směru realismu, se výchovnost nově projevovala také ve fantazijních, zhusta alegorických výchovných příbězích. Nově vzniklý časopis Srdíčko už směřoval k dobové populární literatuře otevřené – mj. i uplatněním komiksu. V kapitolách, kde se autorka časopisům věnuje, vyzvihuji zvláště komparativní funkční pohled na výstavbu postav Ferdy, Srdíčka a Kašpárka, na komunikační strategie, kterými výchovně/manipulativně oslovují dětského čtenáře a upevňují svoji popularitu.

Závěrečná kapitola práce Petry Vodehnalové eviduje autorovu činnost v době protektorátu, stručně shrnuje závěr jeho života a připomíná nejednoznačnost v přístupu k jeho uměleckému odkazu. Přiznám se, že právě na pozadí tohoto rozporu jsem očekávala i obsáhlejší syntetický závěr, možná i osobní autorčino stanovisko. Dovolím si tedy zaměřit tímto směrem část rozpravy při obhajobě práce.

Přimlouvala bych se rovněž za základní jazykovou editaci – plán autorského textu by neměl mechanicky přejímat z pramenů pravopis, dnes již zjevně archaický; tam, kde je možné podtrhnout ho jako sémanticky příznakový by bylo lepší upozornit na tuto příznakovost uvozovkami, rozhodně

však není možné dvojí pravopis mísit – zde se jedná hlavně o dobovou terminologii: např. s. 24 i dále: „paedagogika“ (vedle „pedagogové“, „pedagogický“), "gymnasium" (vedle "univerzita"), „matematika“, „methodika“ aj.

Přes uvedené drobné výhrady považuji diplomovou práci Bc. Petry Vodehnalové za nadstandartně zpracovanou, velmi přínosnou a důležitou; přimlouvám se za její publikování. Doporučuji ji k obhajobě a těším se na diskusi.

V Praze dne 6. září 2016

Podpis oponentky práce